

Yirmi İkinci Uluslararası Dilbilim Olimpiyatı

Taipei (Tayvan), 20–27 Temmuz 2025

Bireysel Yarışma Problemlerin Çözümü

Problem 1

		1	2	3	4	5	6	7	8	9
k	k	ci	ni	sum	zi	ŋa	ɬu	dyn	ge	gu
	$10(+k)$	cu-	cu-	cu-	cy-	ce-	cu-	cup-	cop-	cy-
$\textcircled{k}$	$k \times 10$	cutām	ni-	sum-	zip-	ŋap-	ɬuk-	dyn-	gep-	(gup-)
$\textcircled{\textcircled{k}}$	$k \times 10(+\dots)$		tsa-	so-	ze-	ŋa-	(re-)	døn-	ja-	(go-)

• A Sistemi:

- $\beta \times 20 (+\alpha) = \text{ke } \boxed{\beta} \text{ (da } \boxed{\alpha})$
 - * $\beta \times 20 + 10 \rightarrow \text{ke pje-da } \boxed{\beta + 1}$
 - * $\beta \times 20 + 15 \rightarrow \text{ke ko-da } \boxed{\beta + 1}$
- $\gamma \times 400 (+\beta \times 20 + \alpha) = \text{niçu } \boxed{\gamma} \text{ (da ke } \boxed{\beta} \text{ da } \boxed{\alpha})$
 - * $\gamma \times 400 + 200 \rightarrow \text{niçu pje-da } \boxed{\gamma + 1}$
 - * $\gamma \times 400 + 300 \rightarrow \text{niçu ko-da } \boxed{\gamma + 1}$

• B Sistemi:

- $\beta \times 10 = \textcircled{\beta}\text{-cu}, \beta > 2;$
- $\beta \times 10 = \textcircled{\beta}\text{-cu}, \beta = 2$
- $\beta \times 10 + \alpha = \textcircled{\textcircled{\beta}}\text{-}\boxed{\alpha}$
- $\gamma \times 100 (+\omega) = \textcircled{\gamma}\text{-ja } \omega$

- (a) $[X] = 60 = \text{ɬukcu}$
 $[Y] = 62 = \text{ke sum da ni}$
 $[Z] = 885 = \text{niçu ni da ke zi da ŋa}$

- (b) (1) $13 + 70 = 83$
(2) $800 = 20 \times 40$
(3) $469 = 50 \times 9 + 19$
(4) $600 + 110 = 500 + 210$
(5) $2 \times \frac{3}{4} + \frac{1}{2} = 2$
(6) $1100 \times \frac{1}{2} + 50 = 600$
(7) $736 = 84 \times 4 + 400$
(8) $2 \times 609 = 60_X \times 20 + 18$
(9) $62_Y + 24 = 86$
(10) $885_Z + 115 = 700 + 300$

- (c) • $75 = \text{ke ko-da zi} = \text{dønŋa}$
• $570 = \text{niçu ci da ke pje-da gu} = \text{ŋapja dyncu}$

Problem 2 Kurallar:

- Kelime düzeni:
 - devredilemez sahiplik: tamlayan + isim
 - devredilebilir sahiplik: isim + tamlayan
- Sahiplik zamirleri:

	devredilemez sahiplik		devredilebilir sahiplik	
	akrabalık ilişkisi	vücut parçası	tekil	çoğul
tekil	$\check{V}^*$	$\bar{V}$	$\check{V}\check{V}n$	$\check{V}n\check{V}g$
çoğul	$\bar{V}g$		$\bar{V}y\check{V}n$	$\bar{V}y\check{V}g$
şahıs izlemesi	$V: 1/2/3 \rightarrow a/o/\varepsilon$		$V: 1/2/3 \rightarrow a/u/i$ $3 \rightarrow -\bar{i}$ eki ekleyin	

* Yüksek ton, sadece birinci ve ikinci şahıs için geçerlidir.

- Çoğul isimler oluşturma:
 - Akrabalık ilişkileri için **-(VV)d**, yoksa **-(VV)g**. **VV** – öngörülemeyen ünlü türemesi.
 - Ünlü türemesi durumunda, ton örüntüsü yayılabilir veya biraz değişebilir.
 - Çoğul bir zamirin (çoğul) bir vücut parçasını sahip olduğu durumda, ismin ton örüntüsü tamamen $\bar{o}(\bar{o})\bar{o}$ bir ton geçişkenlik ile değiştirilir.

(a)

1	J	2	A	3	D	4	T	5	E	6	S	7	F	8	B	9	P	10	L
11	H	12	N	13	G	14	M	15	Q	16	K	17	O	18	I	19	C	20	R

(b) *onun büyükannesi; onun büyükbabası* – Akrabalık ilişkilerinin önündeki **ε**'nin yüksek bir tonu yok.

- (c) 21. **āg bōōrāāg** – *bizim omuzlarımız*
22. **ḍḡōrēēg āyāg** – *bizim çekiçlerimiz*
23. **ē bōōrāāg** – *onun omuzları*
24. **ō tūndūlīg** – *senin dirseklerin*
25. **ó máām** – *senin halan*

- (d) 26. *benim değirmen taşım* – **gùùr óèn**
27. *onların yanakları*_(çoğul) – **ēg fāndāg**
28. *sizin çapanız* – **ṭéèl ūyùn**
29. *bizim dayımız* – **āg ābéé**
30. *senin köpeklerin* – **áḍág únùg**

Problem 3 Kurallar:

- Kelime düzeni: fiil (nesne).
 - Fiil:
 - ‘gerçekten’: **n-**
 - özne: **-n-** 1. tekil şahıs, **-to-** 1. çoğul şahıs, **-a-** 3. tekil şahıs, **-βa-** 3. çoğul şahıs
 - zaman: **-ra-** ‘... üzere’, **-V-** geçmiş zaman
 - kök
 - **n-V-** > **-naa-**, yoksa **-V-** = önceki ünlü; **nβ** > **mb**; **nr** > **nd**
 - Ton geçişkenliği:
 - ‘... üzere’: ˊˊˊˊˊ
 - geçmiş zaman: ˊˊˊ
 - geçmiş zaman + ‘gerçekten’, şimdiki zaman: ˊ
 - Ton atanması:
 1. Her ünlü başlangıçta ˊ.
 2. Kökteki ilk ünlü başlayıp nesneye (eğer varsa) kadar devam ederek ünlülere tonları bire bir atayın.
 3. Eğer son ünlüye ulaşırsa ve birden fazla ton kalırsa:
 - ˊˊ → son ünlüye ˊ atayın.
 - ...ˊˊˊ → son ünlüye ˊ atayın.
 4. ˊ’dan sonraki her ünlüye ˊ atanır.
 5. Bir cümlenin sonundaki ˊˊ → ˊˊ.
- (a) 20. **ahéétóka**
- (b) 21. **βaasukurá** — Onlar (bir şeyi) ovdular.
22. **toosya itŋíimbéyo** — Biz tohumları öğüttük.
23. **ndóma** — Ben (bir şeyi) ısıtırım.
24. **naaβína** — O, gerçekten şarkı söyledi.
- (c) 25. Biz tohumları yemek üzereyiz. — **torarya itŋíimbéyo**
26. Ben şarkı söylerim. — **mbína**
27. Biz gerçekten sekreter kuşunu ölçtük. — **ntooβíímá írítáárakímúra**
28. Biz (bir şeyi) yakmak üzereyiz. — **torasaambă**
29. O, (bir şeyi) hatırladı. — **aaheetóka**

Problem 4

(a)

15	D.	16	N.	17	T.	18	L.	19	W.
20	O.	21	Y.	22	H.	23	I.	24	G.
25	A.	26	Q.	27	C.	28	V.	29	P.
30	K.	31	U.	32	F.	33	M.	34	E.
35	J.	36	X.	37	S.	38	R.	39	B.

(b)

- 40. **repena** – ağaç; ateş
- 41. **agaa** – ağız; konuşma
- 42. **iri** – saç; ot
- 43. **yagaa** – çene
- 44. **nida dia** – ben değilim
- 45. **yaa-iri** – kuş tüyleri
- 46. **nogo-naaki** – çocuklar

(c)

- 47. *beyaz adam* – **bali**
- 48. *kemik* – **uni**
- 49. *ağac tohumu* – **repena-ini**
- 50. *delik* – **boke**
- 51. *çok büyük* – **ora adaa**
- 52. *pandanus* – **aga**
- 53. *yaşlı kadının gözü* – **pamoagaena ini**

Problem 5 Kurallar:

- Kelime düzeni: VXY, XVY ($\{X, Y\} = \{S, O\}$; V = fiil, S = özne, O = nesne)

- İsim: ri (çoğul: taq) N

- Fiil: x-

	O	S
tekil	—	ru
çoğul	e	ki

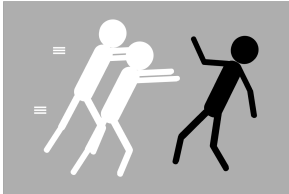
 -kök; ünlüden önce ru- > r-, ki- > k-

			İşitsel korteks (aktivite seviyesi)	
			yüksek	düşük
			VXY	XVY
Ön korteks (aktivite seviyesi)	yüksek	VS	VSO	OVS
	düşük	VO	VOS	SVO

Yanıtlar:

- (a)
1. Xerunim ri taq säq ri xar
 2. Ri taq [q'ëq]_A xkich'ây [ri]_B käq
 3. [Xeroyo]_C ri q'ëq ri taq käq
 4. Ri q'ëq xkoyo [ri taq xar]_D
 5. [Xkinim ri taq käq]_E ri säq
 6. Xkich'ây [ri xar ri taq säq]_F
 7. [Ri taq xar]_G xeroyo [ri käq]_H
 8. [Ri säq xeruch'ây ri taq q'ëq]_I

- (b) 9. Ri taq säq xkinim ri q'ëq 10. Xekich'ây ri taq xar ri taq käq

- (c)
- Xroyoj ri säq ri xar
 - Xroyoj ri xar ri säq
 - Ri xar xroyoj ri säq
 - Ri säq xroyoj ri xar

- (d)

		Ön korteks (aktivite seviyesi)	İşitsel korteks (aktivite seviyesi)
11	Xeruq'etey ri käq ri taq q'ëq	yüksek	yüksek
12	Xerachik'aj ri taq säq ri xar	düşük	yüksek
13	Ri taq q'ëq xekitz'ët ri taq säq	?	düşük